

نشست علمی تخصصی هنر ، معماری و شهرسازی عصر پنجشنبه ها

محل برگزاری: سالن اجتماعات مهندسين مشاور هرم پی

زمان: پنجشنبه ۱۳ اسفند ۱۳۹۴

عنوان: فرهنگ، آئین، ادبیات و معماری در نوروز باستانی

سخنرانان و اعضای پنل: خانم مهندس خوبچهر کشاورزی، خانم دکتر غزال کرامتی ، آقای دکتر داریوش

فرهود

چکیده‌ای از سخنرانی‌ها به شرح زیر می‌باشد.

سخنران اول خانم مهندس خوبچهر کشاورزی ، خانم مهندس خوبچهر کشاورزی بر این عقیده هستند که در قدیم به دلیل اینکه مردم بیشتر با طبیعت دم خور بودند و توجه زیادی به طبیعت داشتند، ریتم طبیعت را شناختند و حس کردند که این ریتم کیهانی است. در ملت ایران متوجه شدند که سالیانه یک اتفاق می‌افتد و امروزه برای ما به ارث رسیده است و آن نوروز، مهرگان و... است. بعد ماهیانه اتفاق می‌افتد و همین‌طور هفتگی هم داشتند. الان برای ما ایرانیان سالیانه، مهم‌ترین چیزی که همگانی است که همان نوروز است. وی به سه وجه در آئین نوروز اشاره کردند:

وجه اساطیری، وجه جهان‌بینی، وجه آئینی

خانم کشاورزی به این مساله توجه داشتند که به چه دلیل از پس هزاره‌ها و حمله‌ها، این رسوم به جای مانده است؟ آیا وجه نوروز بودن انقدر مهم است که به جا ماند؟ یا وجه مهرگان بودن مهم بود؟ چه چیزی موجب تکرار چند هزار ساله برای یک ملتی می‌شود؟ وی در پاسخ گفتند وقتی به اوستا رجوع می‌کنیم (زیرا تنها بخش تاریخی ما، اوستا است.) به چیزی تحت عنوان فر ایرانی اشاره می‌کند که همان ژن ایرانی است. معنی فر آن طور که در اوستا یاد می‌شود یک نیروی ایزدی و کیهانی است و هر کس در اثر کارهای نیکویی که انجام می‌دهد، می‌تواند فر را به مراتب بالاتری برساند. بنا به باورهای زرتشتی گری، انسان ۵ نیرو در خود دارد که یکی از آن فروهر است. فروهر یک نوری است که از خدا در همه به جا گذاشته می‌شود.

در نوروز، از زبان دکتر شریعتی: عید غدیر خم و روزی که حضرت علی به خلافت برگزیدند، هر دو در نوروز بوده است و به همین دلیل در شیعه نوروز خیلی مهم شد و برکت پیدا کرد، یکی از دلایل همان است.

سخنران دوم خانم دکتر غزال کرامتی ، خانم دکتر غزال کرامتی به آب و جایگاه آن در ایران پرداختند:

تکنولوژی قنات از کهن‌ترین دستاوردهای مهندسی جهان است که در فلات ایران اتفاق افتاده است و مردمان ایران موفق شدند این کار را انجام دهند.

جغرافی‌دانان (اغلب آلمانی) نکته‌ای راجع به فلات ایران دارند که از منظر طبیعی و جغرافیایی سرزمین خاص و ویژه‌ای معرفی می‌کند. چند اقلیم مختلف که ذاتاً به هم ربطی ندارند در این سرزمین قرار گرفته‌اند. قرارگیری فلات طوری بوده که آب به بیرون جاری می‌شود و به داخل نمی‌رود. این نکته کلیدی بوده که جغرافی‌دانان را شگفت زده می‌کند که با توجه به وضعیت این فلات، به لحاظ منطقی نباید تمدنی در آن شکل می‌گرفته و آنچه که باعث شده که برخلاف این منطق، این فلات چندین هزارسال، آبادان باشد، همین اختراع و ابداع و نوآوری در تکنولوژی قنات است که این سرزمین آباد شده است.

آب برای ما ایرانیان روشنایی است. آب، آتش و زمین، هر سه، از ابتدا برای ایرانیان مقدس بوده‌اند، که به احتمال زیاد به دلیل شرایط عجیب جغرافیایی این فلات بوده است.

در آئین مهری برای ورود به مهرابه حتماً باید شستشو می‌کردند بعد وارد می‌شدند، که بعدها از طریق رومیان این آئین به مسیحیت وارد می‌شود و غسل تعمید که مسیحیان دارند بر مبنای رفتار مهریینان ایرانی می‌دانند.

در آئین مهری توجه به نجوم و فلک خیلی پررنگ بوده است. به اعتقاد آنها هفت دوره جهان داشتیم که در این هفت دوره، هفت سیاره به وجود آمدند، مراحل سیر و سلوک آنها ۷ تا می‌باشد و عقیده داشتند جهان در ۷ روز آفریده شده است. آسمان ۷ تا است. زمین ۷ طبقه است. ۷ دریا داریم. زمین ۷ رود مقدس و ۷ کوه مقدس دارد و هفته هم به همین دلیل ۷ روزه بسته شده که همه جهان هفته ۷ روزه دارند.

سخنران سوم آقای دکتر داریوش فرهود ، آقای دکتر داریوش فرهود به مقوله شادی و شادکامی که یک عنصر گمشده‌ای در ایران است، پرداختند، که اکنون به جای آن افسردگی و خشونت جایگزین شده است. چطور سطح شادکامی در ایران پایین آمده است، در صورتی که یک سرمایه ملی است؟ در تاریخ شادی بسیار پررنگ بوده و نشان از هیچ عداذاری نبوده است. منطق هم همین است. به دنیا آمدن یک فرد، موهبتی است که خداوند به ما می‌دهد اما مردن که حقی است و گریه و زاری ندارد.

وی در ادامه راجع به ژن‌های شادی و خشونت و عوامل بیرونی و درونی فردی و اجتماعی توضیحاتی دادند. بالا رفتن شادکامی و نیک‌بختی تا یک حدی با سطح درآمد و وضع رفاه اجتماعی رابطه مستقیم دارد ولی از یک زمانی شروع به افت کردن می‌کند. زیرا بشر با آرزوهایش زنده است و آرزو چیزی است که انسان ندارد. میزان خودکشی در افراد ثروتمند بسیار بالاتر از افراد فقیر است. زیرا چیزی ندارد که بخواهد برای آن زنده باشد.

آقای فرهود بر این نکته تاکید داشتند که سعی کنید ارزش‌ها معنوی باشد و درون شاد باشید.

وی در آخر به پیامدهای شادکامی، اشاره کوتاهی کردند و راهکارهایی برای شادکامی در سطح فردی و گروهی ارائه دادند.